

IGMNiR 47/07/2017

Katowice, 28 lipca 2017 r.

Paweł Marcin Gruza
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Dot. przesłanki należytej staranności po stronie nabywcy w transakcjach krajowych w kontekście prawa do odliczenia podatku naliczonego

Szanowny Panie Ministrze,

1. W imieniu przedsiębiorstw zrzeszonych w Izbie Gospodarczej Metali Nieżelaznych i Recyklingu („IGMNiR”, „Izba”) niniejszym przekazuję ogólne stanowisko IGMNiR w związku z konsultacjami podatkowymi w sprawie listy przesłanek należytej staranności po stronie nabywcy w transakcjach krajowych w kontekście prawa do odliczenia podatku naliczonego.

Uwagi ogólne

2. W „Zawiadomieniu o rozpoczęciu konsultacji podatkowych” powołano się między innymi na pkt 42 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach połączonych Mahageben (C-80/11) i Peter David (C-142/11), który wskazuje, w jakich okolicznościach organy podatkowe mogą odmówić podatnikowi prawa do odliczenia podatku naliczonego. W uzasadnieniu tego wyroku zamieszczono także następujące wskazania:

„61 Jednakże organy podatkowe nie mogą w sposób generalny wymagać, by podatnik zamierzający skorzystać z prawa do odliczenia podatku VAT badał, czy wystawca faktury za towary lub usługi, których odliczenie ma dotyczyć, jest podatnikiem, czy dysponuje towarami będącymi przedmiotem transakcji i jest w stanie je dostarczyć oraz czy wywiązuje się z obowiązku złożenia deklaracji i zapłaty podatku VAT, w celu upewnienia się, że podmioty działające na wcześniejszych etapach obrotu nie dopuszczają się nieprawidłowości lub przestępstwa, albo żeby podatnik ten posiadał potwierdzające to dokumenty.

62 *Co do zasady bowiem to do organów podatkowych należy dokonywanie niezbędnych kontroli podatników w celu wykrycia nieprawidłowości i naruszeń przepisów prawa w zakresie podatku VAT oraz karanie podatników winnych takich nieprawidłowości lub naruszeń.*¹

3. Wykaz czynności weryfikujących uczciwość dostawcy towarów lub usług powinien być połączony z danymi statystycznymi dotyczącymi wyłudzeń podatku VAT. Prowadzenie działalności wiąże się z podejmowaniem ryzyka, którego poziom przedsiębiorca szacuje na podstawie własnego doświadczenia i dostępnych danych. Oczywiście szacowane ryzyko może bardzo odbiegać od rzeczywistego przebiegu sprawy².
4. Określenie kryteriów należytej staranności powinno być połączone z aktualizowaną na bieżąco informacją zawierającą rozkład prawdopodobieństwa wystąpienia nierzetelnego dostawcy. Przedsiębiorca funkcjonujący w danej branży przy zastosowaniu metod statystycznych (np. twierdzenia Bayesa³) na podstawie opublikowanych danych będzie mógł obliczyć prawdopodobieństwo nabycia towaru lub usługi od nieuczciwego podmiotu. Stosowanie do kalkulacji ryzyka aktualizowanych w krótkich przedziałach czasowych danych umożliwi kalibrację przyjętego modelu oceny ryzyka nabycia towaru lub usługi od nieuczciwego podmiotu.

Praktyka brytyjskich organów podatkowych

5. Wielka Brytania wchodząc do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 1973 roku z tym samym dniem wprowadziła podatek VAT. W związku z nasilającym się zjawiskiem wyłudzeń podatku VAT w 2003 roku na podstawie ustawy dotyczącej podatku VAT z 1994 roku (section 77A, VAT Act 1994) wprowadzona została regulacja Notice 726, która określała czynności, jakie powinien podjąć przedsiębiorca w przypadku handlu towarami „szczególnie podatnymi” na wyłudzenia podatku VAT. W okresie od 2003 roku do 2007 roku na liście towarów wrażliwych znalazły się telefony komórkowe (w tym części i akcesoria) oraz komputery (w tym części, akcesoria i oprogramowanie). W maju 2007 roku zakres towarów wrażliwych rozszerzony został o kolejne towary elektroniczne. W punkcie 4.5 powyższego uregulowania opisane zostały „rozsądne kroki”, które powinien podjąć przedsiębiorca w celu uniknięcia podmiotu zaangażowanego w proceder wyłudzenia podatku VAT. W uregulowaniu zastrzeżono, że HMRC / Her Majesty's Revenue and Customs / nie oczekuje działań, które wykraczają poza to, co jest rozsądne.
6. W dniu 12 maja 2010 roku w Sądzie Apelacyjnym dla Anglii i Walii zapadł wyrok dotyczący sporu między firmą Mobilx Ltd, Blue Sphere Global Ltd, Calltel Telecom Ltd

¹ curia.europa.eu

² Shakespeare, W., „Kupiec wenecki”, Grupa Wydawnicza Foksal, s. 83: „Nic się nie lękaj, w porę wszystko spłacę. Za dwa miesiące, czyli przed terminem o cały miesiąc, spodziewam się zysku, który przewyższy dług dziesięciokrotnie.”

³ Bayes, T., 1763, „An essay towards solving a Problem in the Doctrine of Chances”

& Anr („Mobilx”) a Her Majesty’s Revenue & Customs („HMRC”). Rozprawy w sprawie trwały w dniach 15-19 lutego 2010 roku. W uzasadnieniu wyroku sędziowie Carnwath, Moses i Chadwick na podstawie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Kittel (C-439/04) określili przypadek⁴, gdy „podatnik wiedział lub powinien był wiedzieć, że poprzez nabycie towaru uczestniczył on w transakcji wykorzystanej na potrzeby oszustwa w podatku VAT.”

7. Apelacja firmy Mobilx do sądu wyższej instancji dotyczyła wyroku z 20 maja 2008 roku, w którym trybunał utrzymał decyzję organu podatkowego o braku zwrotu podatku VAT za kwiecień, maj i czerwiec 2006 roku w kwocie 7.3 miliona funtów. Posiedzenia trybunału odbyły się w dniach 25, 29 lutego 2008 roku oraz 3,5,6 marca 2008 roku. Podczas rozpraw przesłuchano Douglasa Armstronga (oficera organów podatkowych, autora decyzji braku zwrotu VAT), Stevena’a Bell’a (współwłaściciela Mobilx), Mark’a Hetherington’a (senior manager w PricewaterhouseCoopers) oraz wszystkich, byłych pracowników firmy Mobilx.
8. Przedsiębiorstwo Mobilx zostało założone 16 września 2003 roku przez Stuarta i Stevena Bell⁵. Stuart Bell przed założeniem Mobilx posiadał doświadczenie w branży finansowej, zaś Steven Bell pracował w branży handlu telefonami komórkowymi. Przedsiębiorstwo Mobilx 15 października 2003 roku złożyło wniosek o rejestrację, jako podatnika VAT ze specjalizacją hurtowego obrotu telefonami komórkowymi. W dniu 8 grudnia 2003 roku pracownik brytyjskiego organu podatkowego (HMCE, później HMRC) pan Stone wysłał do firmy Mobilx list w standardowej formie, w którym przypomniał, że w związku z oszustwami w branży obrotu telefonami komórkowymi należy dokładnie weryfikować kontrahentów zgodnie z zaleceniami wynikającymi z Notice 726. W liście znalazło się ostrzeżenie, że w przypadku, gdy przedsiębiorca w chwili dostawy wiedział lub miał uzasadnione podstawy, aby podejrzewać, że transakcja związana jest z oszustwem podatkowym może nie otrzymać zwrotu należnego podatku VAT.
9. W dniu 14 września 2004 roku w związku ze zwrotami podatku VAT dotyczącymi transakcji zakupu telefonów komórkowych i procesorów zawartymi przez Mobilx w maju i czerwcu 2004 doszło do spotkania właścicieli firmy Mobilx z pracownikami brytyjskiego organu podatkowego, którzy poinformowali, że 17 z 24 transakcji było związane z wyłudzeniem podatku VAT na wcześniejszym etapie obrotu. W związku z dużym ryzykiem firmie Mobilx odrzucono wniosek o miesięczny okres zwrotów podatku VAT. W kolejnych miesiącach firma Mobilx była informowana o przypadkach, kiedy dokonywane zakupy towarów były związane z wyłudzeniami podatku VAT na wcześniejszych etapach.

---

⁴ “59 The test in Kittel is simple and should not be over-refined. It embraces not only those who know of the connection but those who “should have known”. Thus it includes those who should have known from the circumstances which surround their transactions that they were connected to fraudulent evasion. If a trader should have known that the only reasonable explanation for the transaction in which he was involved was that it was connected with fraud and if it turns out that the transaction was connected with fraudulent evasion of VAT then he should have known of that fact. He may properly be regarded as a participant for the reasons explained in Kittel.”

⁵ Mobilx Ltd (in administration) v Revenue & Customs [2008] UKVAT V20687 (20 May 2008)

10. W wyroku z 20 maja 2008 roku trybunał uznał, że firma Mobilx od kwietnia 2006 roku wiedziała lub powinna wiedzieć, że uczestniczy w łańcuchu wyłudzeń podatku VAT. Jednym z argumentów uzasadniających odmowę zwrotu podatku VAT były działania pracowników organów podatkowych (ostrzeżenia, wizyty, informacje o przypadkach uczestniczenia w łańcuchu, w którym wystąpiło wyłudzenie podatku VAT).
11. Uzasadnienie wyroku z 2010 roku w sprawie Mobilx posłużyło sędziom różnych instancji w rozstrzyganiu sporów dotyczących zwrotu podatku VAT innych podmiotów gospodarczych w Wielkiej Brytanii. W uzasadnieniu wyroków sędziowie wskazują na fakt osobistego przekazania Notice 726 przez pracowników brytyjskich organów podatkowych.
12. W dniu 17 stycznia 2012 roku zapadł wyrok trybunału (First-tier Tribunal) ze skargi firmy Davis & Dann Limited na decyzję HMRC dotyczącą podatku VAT w kwocie 4.3 miliona funtów⁶. Firma Davis & Dann Limited dokonała w kwietniu 2006 roku 24 transakcji nabycia i zbycia w sumie 23 184 000 maszynek do golenia typu Gillette Mach 3 Power. Wydanie wyroku przez trybunał poprzedziły posiedzenia, które odbyły się w dniach 27,29,30 czerwca 2011 roku oraz 1 i 8 lipca 2011 roku, podczas których przesłuchano pracowników HMRC zajmujących się firmą Davis & Dann Limited, pracownika Procter & Gamble oraz pracowników Davis & Dann Limited.
13. Z uzasadnienia wyroku z dnia 17 stycznia 2012 roku wynika, że w dniu 10 czerwca 2003 roku firmę Davis & Dann Limited odwiedziło dwóch pracowników HMRC (Mr Sanger, Mr Yule), którzy spotkali się z panem Satish Chatwami, panem Basker Tailor i panem Rakesh Tailor (kadra zarządzająca Davis & Dann Limited). Pracownicy HMRC w związku z transakcją dotyczącą maszynek do golenia M3 Turbo zwrócili uwagę, że występuje problem z wyłudzeniami podatku VAT w handlu telefonami komórkowymi, procesorami CPU. Ostrzegli także pracowników firmy Davis & Dann, że wyłudzenia podatku VAT przenoszą się na obrót właśnie żyłek.
14. Wyrokiem z 17 stycznia 2012 roku trybunał odrzucił skargę firmy Davis & Dann Limited na decyzję HMRC odnośnie odmowy zwrotu podatku VAT za miesiące kwiecień i maj 2006 roku w związku z tym, że firma Davis & Dann Limited powinna wiedzieć, że transakcje o tak dużej skali związane są z oszustwem wyłudzenia podatku VAT na wcześniejszym etapie. Upper Tribunal wyrokiem z 6 sierpnia 2013 roku uznał apelację firmy Davis & Dann Limited⁷. W dniu 15 marca 2016 Sąd Apelacyjny (England and Wales Court of Appeal) po rozprawach w dniach 24,25 listopada 2015 roku uznał, że decyzja pierwszej instancji (First-tier Tribunal) była właściwa⁸.
15. Brytyjskie organy podatkowe, kierując się porównywalnymi spostrzeżeniami do Johna Locke („ludzie pochłonięci własnymi interesami”), mając do czynienia z nasilającym się zjawiskiem wyłudzenia podatku VAT, przygotowały spis czynności, które powinien

---

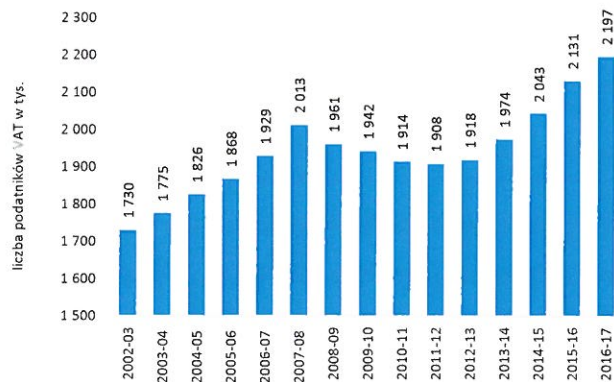
⁶ Davis & Dann Ltd & Anor v Revenue & Customs [2012] UKFTT 55 (TC) (17 January 2012)

⁷ Davis & Dann Ltd and Preci (1080) Ltd v HMRC [2013] UKUT 374 (TCC) (6 August 2013)

⁸ Davis & Dann Ltd & Anor v HM Revenue and Customs [2016] EWCA Civ 142 (15 March 2016)

podjąć przedsiębiorca dokonując zakupów towarów szczególnie narażonych na wyłudzenia podatku VAT. Przygotowane zalecenia były rozsyłane przedsiębiorcom, którzy zajmowali się obrotem towarami „wrażliwymi”. Dodatkowo pracownicy organów podatkowych osobiście udawali się do wielu firm w celu uświadomienia, że przedsiębiorca ubiegający się o zwrot podatku VAT powinien zwrócić szczególną uwagę na warunki i otoczenie dokonywanych transakcji.

Wykres 1. Liczba zarejestrowanych podatników VAT w Wielkiej Brytanii w latach 2002 - 2017

źródło: HMRC

16. Rozprawy dotyczące sporów podatników z brytyjskim organem podatkowym odbywają się w pięciu instytucjach (First-tier Tribunal, Upper Tribunal, High Court, Court of Appeal, Supreme Court).

Tabela 1. Ilość wyroków w sporach podatników z HMRC w Wielkiej Brytanii w roku sprawozdawczym 2016-17.

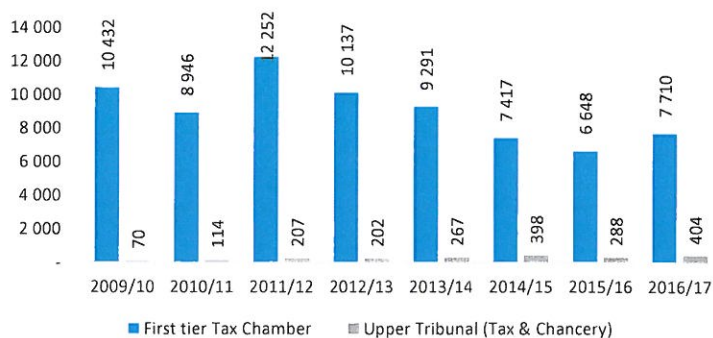
	First-tier Tribunal	Upper Tribunal	High Court	Court of Appeal	Supreme Court
HMRC win	867	62	10	19	2
Partial win	79	3	1	3	0
Taxpayer win	184	13	4	6	2
Razem	1 130	78	15	28	4

źródło: HM Revenue & Customs, 2017, „Annual Report and Accounts 2016-17”, s. 109

W roku finansowym 2016-17 w Wielkiej Brytanii wydano 1 130 wyroków dotyczących skarg podatników na decyzje organu podatkowego (HMRC) w pierwszej instancji (First-tier Tribunal). W 187 przypadkach (18%) wyroki były pozytywne dla podatników.

W powyższym roku do trybunałów First-tier Tribunal w sumie złożono 7 710 skarg na decyzje organów państwa Wielkiej Brytanii.

Wykres 2. Ilość skarg złożonych do First-tier Tribunal (Tax Chamber) i Upper Tribunal (Tax & Chancery) w latach 2009-2016

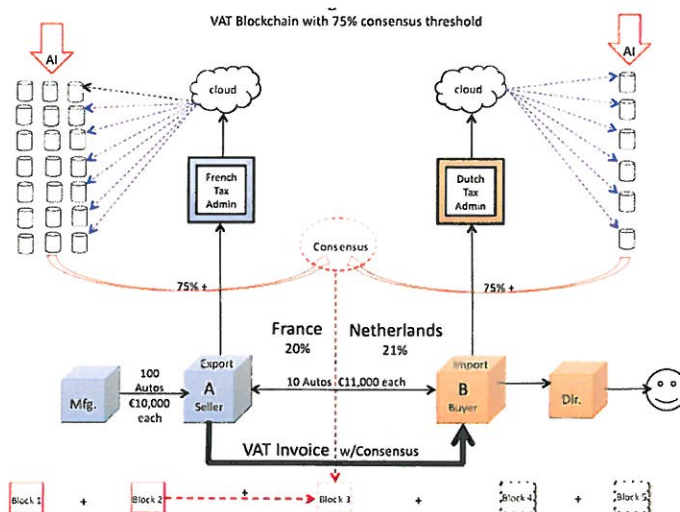
źródło: <https://www.gov.uk>

Odwołań od wyższej instancji Upper Tribunal (Tax & Chancery) w roku sprawozdawczym 2016-17 złożono 404.

Technologiczne rozwiązania należytej staranności

17. W 2008 roku Satoshi Nakamoto opublikował materiał „Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”. W opublikowanym materiale Satoshi Nakamoto przedstawił wizję elektronicznego pieniądza opartego na modelu komunikacji sieciowej peer-to-peer. W następnym roku do obiegu trafiła pierwsza kryptowaluta (bitcoin – BTC). W dniu 31 października 2015 roku The Economist technologię opisaną przez Satoshi Nakamoto nazwał „the trust machine”.
18. W czerwcu 2016 roku Richard Ainsworth i Andrew Shact opublikowali artykuł „Blockchain (Distributed Ledger Technology) Solves VAT Fraud”. Autorzy powyższego artykułu zakładając, że w przyszłości nadal będą obowiązywać trzy prawa:
  - Moore’a (podwajanie się mocy obliczeniowej co 18 miesięcy),
  - Kryder’a (spadek kosztów magazynowania informacji o 50% co 12 miesięcy)
  - Nielson’a (spadek kosztów przesyłania informacji o 50% co 24 miesiące)wskazali, że problem wyłudzeń podatku VAT zostanie rozwiązany w przyszłości dzięki technologii blockchain.

Rysunek 1. Schemat rozliczeń z wykorzystaniem technologii blockchain

źródło: Ainsworth, R., Shact, A., 2016, "Blockchain (Distributed Ledger Technology) Solves VAT Fraud", s. 22

W artykule Richard Ainsworth i Andrew Shact opisali przykład Rwandy, która wdrażając system DICE (Digital Invoice Customs Exchange) zwiększyła wpływ z podatku VAT o 16% w ciągu pierwszych 6 miesięcy⁹.

19. W lutym 2017 roku Richard Ainsworth oraz Musaad Alwohaibi opublikowali artykuł, w którym przedstawili projekt stworzenia VATCoin'a do rozliczeń podatku VAT w krajach GCC (Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Katar, Bahrain i Oman)¹⁰. Kryptowaluta VATCoin służyłaby jedynie do rozliczeń podatku VAT. Zaletą kryptowaluty VATCoin byłyby rozliczenia w czasie rzeczywistym, w tym zwroty przedsiębiorcom w ciągu jednego dnia. Kryptowaluta VATCoin byłaby odporna na wyłudzenia.

Podsumowanie

20. W ocenie IGMNiR wprowadzenie kryteriów należytej staranności jest krokiem we właściwym kierunku. Brytyjskie organy podatkowe zalecenia dotyczące weryfikacji kontrahentów wprowadziły już w sierpniu 2003 roku. W uzasadnieniach wyroków trybunałów rozpatrujących skargi brytyjskich przedsiębiorców na decyzje organów podatkowych przedstawione zostały praktyki brytyjskich organów podatkowych w zakresie stosowania kryteriów należytej staranności. Z analizy powyższych wyroków wynika między innymi, że pracownicy brytyjskich organów podatkowych oprócz wysyłania listów ostrzegawczych z załączonymi kryteriami należytej staranności (Notice 726) do poszczególnych przedsiębiorców osobiście udawali się na rozmowy z przedsiębiorcami w celu wyjaśnienia zjawiska wyłudzenia podatku VAT w branżach szczególnie narażonych na to zjawisko. Pracownicy brytyjskich organów podatkowych

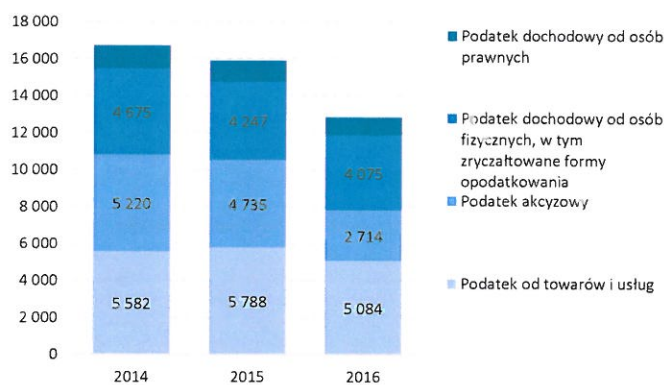
⁹ Ainsworth, R., Shact, A., 2016, "Blockchain (Distributed Ledger Technology) Solves VAT Fraud", s. 10

¹⁰ Ainsworth, R., Alwohaibi, M., 2017, „Blockchain, Bitcoin, And VAT in the GCC, the Missing Trader Example”

w związku z dokonywanymi zwrotami podatku VAT na bieżąco informowali przedsiębiorców o wystąpieniu przypadku uczestnictwa w łańcuchu dostaw, w którym nastąpiło wyłudzenie podatku VAT. Powyższe działanie pozwoliło przedsiębiorcom brytyjskim na weryfikację skuteczności stosowanych procedur kontrolnych. Wprowadzenie kryteriów należytej staranności nie rozwiąże w pełni problemów związanych z wyłudzeniami podatku VAT. Otwartą kwestią pozostanie ocena działań przedsiębiorcy.

21. W 2016 roku do wojewódzkich sądów administracyjnych trafiło 5 084 skarg podatników na decyzje organów podatkowych dotyczących podatku VAT (symbol sprawy 6110).

Wykres 3. Ilość skarg na decyzje organów podatkowych złożonych do wojewódzkich sądów administracyjnych w latach 2014-2016.

źródło: www.nsa.gov.pl

W 2016 roku do wojewódzkich sądów administracyjnych w sumie trafiło 12 849 skarg podatników na decyzje i akty organów podatkowych w zakresie podatku od towarów i usług (symbol 6110), podatku akcyzowego (symbol 6111), podatku dochodowego od osób fizycznych (6112) oraz podatku dochodowego od osób prawnych (6113). Skargi dotyczące podatku VAT stanowiły w 2016 roku prawie 40% wszystkich skarg dotyczących wyżej wymienionych podatków.

22. Jak przedstawiono powyżej w Wielkiej Brytanii pierwsze instancje (First-tier Tribunal) w roku sprawozdawczym 2016-17 wydały w sumie 1 130 wyroków dotyczących sporów podatników z organem podatkowym (HMRC). Wydanie wyroku przez First-tier Tribunal w sprawach podatku VAT, w których należało ocenić należyłą staranność przedsiębiorstwa poprzedzone było kilkudniowymi posiedzeniami, podczas których dokonywano przesłuchań pracowników skarżących podmiotów, ekspertów z danej branży oraz pracowników organów podatkowych. Rozpatrywanie skarg podatników na decyzje organów podatkowych z przesłuchaniem świadków pozwala na ustawiczne uczenie się zarówno przedsiębiorców jak i pracowników organów podatkowych. Przesłuchanie pracowników organów podatkowych podczas rozpraw pozwala ustalić, czy dowody dotyczące należytej staranności były właściwie zbierane.

23. Według rocznych sprawozdań z działalności, brytyjski organ podatkowy HMRC w ostatnich latach przeznaczał około 700 milionów funtów na systemy informatyczne. Powyższe kwoty stanowiły ponad 19% kosztów działalności HMRC¹¹.
24. Według opracowania OECD „Tax Administration 2015” wydatki polskiej administracji podatkowej na IT w 2013 roku stanowiły zaledwie 1% całkowitych kosztów utrzymania polskiej administracji podatkowej.

Wykres 4. Wydatki administracji podatkowej na IT jako % kosztów funkcjonowania administracji podatkowej

źródło: OECD, 2015, „Tax Administration 2015. Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies”, s. 177

W tym samym roku wydatki na IT administracji podatkowej Wielkiej Brytanii stanowiły 21.3% całkowitych kosztów funkcjonowania HMRC. Średnia dla krajów OECD w 2013 roku wyniosła 11.3%. Wśród krajów należących do OECD najwięcej na IT w 2013 roku wydały administracje podatkowe Norwegii (27%), Austrii (26.8%), Finlandii (26.8%). **Polska wśród krajów OECD z wydatkami w 2013 roku na poziomie 1% znalazła się na końcu rankingu.** Zajmująca przedostatnie miejsce Portugalia w 2013% wydała na IT dwa razy więcej niż Polska.

25. Dane zamieszczone w opracowaniu OECD¹² nie pozostawiają wątpliwości, że polska administracja podatkowa wydając w ostatnich latach poniżej 2% na rozwiązania IT znalazła się na końcu stawki, jeżeli chodzi o informatyzację. Brak odpowiednich nakładów na IT spowodował gwałtowny spadek przychodów z podatków z jednej strony, a z drugiej strony utrudnił rozwój przedsiębiorstwom, które miały większą bezpośrednią styczność z administracją podatkową. Nadrobienie zaległości wymaga przeznaczania przez administrację podatkową w najbliższych latach znacznych środków na rozwiązania IT. W latach 2018 -2023 nakłady na IT w polskiej administracji podatkowej powinny stanowić około 20-30% kosztów funkcjonowania administracji podatkowej.

¹¹ HM Revenue & Customs, 2017, „Annual Report and Accounts 2016-17”, s. 42

¹² OECD, 2015, „Tax Administration 2015. Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies”

26. Wprowadzenie barier wejścia (kryterium: „czy kontrahent długo funkcjonuje na rynku w branży¹³”) dla pomiotów zakładanych przez przedstawicieli pokolenia Z (generacji @) jest działaniem szkodliwym dla długoterminowego rozwoju polskiej gospodarki.
27. W ocenie IGMNiR działania Ministerstwa Finansów powinny skupić się przede wszystkim na wprowadzeniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych (np. wykorzystujących technologię blockchain) przy wykorzystaniu pokolenia, które urodziło się już w świecie nowych technologii w celu uniemożliwienia wyłudzenia podatku VAT.

Z wyrazami szacunku

Instytut Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu
PREZES ZARZADU
Kazimierz Poznański

---

¹³ Ministerstwo Finansów, 2017, „Zawiadomienie o rozpoczęciu konsultacji podatkowych”, s. 3